

SÖZEL BÖLÜM

DİKKAT! BU BÖLÜMDE CEVAPLAYACAĞINIZ TOPLAM SORU SAYISI 90'DIR.

İlk 45 Soru

"Türkçeyi Kullanma Gücü",

Son 45 Soru

"Sosyal Bilimlerdeki Temel Kavram ve İlkelerle
Düşünme Gücü" ile ilgilidir.

Eşit Ağırlıklı ÖSS puanınızın yüksek olmasını istiyorsanız Sözel Bölüme 90 dakika ayırmanız yararınıza olabilir. Sözel Ağırlıklı ÖSS puanınızın yüksek olmasını istiyorsanız Sözel Bölüme biraz daha fazla zaman ayırabilirsiniz.

Bu bölümdeki sorularla ilgili cevaplarınızı, cevap kâğıdınızdaki "SÖZEL BÖLÜM"e işaretleyiniz.

1. Ardahan Kalesi'nin yanı başındaki bu eski mahalle, kentin tarihsel çekirdeğini oluşturuyor.

Bu cümledeki "kentin tarihsel çekirdeğini oluşturmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzelliğiyle herkesi etkilemek
- B) Örnek bir mimarlık ürünü olmak
- C) Yeniliğinden hiçbir şey yitirmemek
- D) Çok amaçlı bir nitelik taşımak
- E) Geçmişe kaynaklık etmek

2. Bu ozanımız, çevresini kuşatan varlıkların ayırıcı ve belirleyici özelliklerini inceden inceye algılıyor; bir bakıma şiirini, yüreğinden çok, gözleriyle yazıyor.

Bu cümledeki "şiirini, yüreğinden çok, gözleriyle yazmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Görsel öğeleri ön plana çıkarmak
- B) Belli bir iletiye yer vermekten kaçınmak
- C) Belirli temaları kullanmak
- D) Soyutlamalara başvurmak
- E) Yaşananlardan yola çıkmak

3. Bir yazınsal yaratının değeri, ne anlattığından çok, nasıl anlattığıyla ölçülür; bu da dilin anlatım olanaklarını ustaca kullanmaya, el değmemiş bölgelerinden yeni tatlar devşirmeye bağlıdır.

Bu cümledeki "dil el değmemiş bölgelerinden yeni tatlar devşirmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuru şaşırtan, çarpıcı ürünler ortaya koymak
- B) Artık unutulmuş olan özellikleri canlandırmak
- C) Daha önce denenmemiş anlatım biçimleri oluşturmak
- D) Belirli bir kesimin beğenisine seslenmek
- E) Yerleşik sözcükleri kullanmaktan kaçınmak

4. Aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı, bir "gereke" içermektedir?

- A) -Resim çalışmalarınızda en çok hangi malzemeyi kullanırsınız?
-Tümüyle yerli malı olanı seçip kullanırım.
- B) -Ayrıntıya önem verir misiniz?
-Evet, güzelliğe ulaşmak için ayrıntıları önemsiyorum.
- C) -Resim yaparken nasıl bir yol izlersiniz?
-Önce dikkatimi ele alacağım konu üzerinde yoğunlaştırırım, onunla yaşamaya başlarım; sonra çalışmaya koyulurum.
- D) -Türk resim sanatının günümüzdeki durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?
-Resim sanatçılarımızı, erişmeleri amaçlanan yerin de ötesinde görüyorum.
- E) -Resme yeni başlayanlara neler öneriyorsunuz?
-İlgilendikleri konuda eğitim görmelerini, sonra da öğrendiklerini uygulamaya çalışmalarını öneriyorum.

Diğer sayfaya geçiniz.

5. (I) Kırk beş yıl boyunca birçok dergide, gazetede çeşitli kitaplarla ilgili değerlendirme yazıları yazdım. (II) Kendimi bir kitap eleştirmeni olarak görseydim, üstünde durup düşünülümüş, tutarlı ve kalıplaşmış bir yaklaşımla, belirgin bir yöntemle yönelirdim kitaplara. (III) Ama böyle bir arayışa girmedim. (IV) Yazarlıkla ilgili her alanda olduğu gibi eleştiri alanında da kendi ölçütlerime bağlı kaldım. (V) Yazarlığımın temelinde hep bağımsızlık, kural tanımazlık, özgürlük yatıyor. (VI) Yıllar sonra dönüp arkama baktığımda bunu açık açık görüyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde sanatçı, yazma işinde seçtiği yolu en kapsamlı biçimde belirtmiştir?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ötekilerden farklı bir düşünce dile getirilmiştir?**

- A) Aynı kavram alanıyla ilgili söz değerlerinin oluşturduğu sözcük salkımları, Türkçemizin zenginliğini göstermektedir.
- B) Anlamca ilişkili söz değerlerini içeren sözcük grupları oluşturmaya yönelik çalışmalara, ders kitaplarında gereğince yer verilmemektedir.
- C) Öğrencilere, Türkçe düşünme alışkanlığı kazandırmak için, işlenen parçalarda geçen ve aralarında anlamsal bağıntılar olan sözcük kümeleri buldurulmalıdır.
- D) Sözcükler arasında bağlantı kurma, karşıtlık ya da benzerlikleri ortaya çıkarma, Türkçe öğretimindeki temel etkinliklerden biri olmalıdır.
- E) Türkçe ve yazın derslerinde sözcük çalışmaları, çeşitli sözcüklerin temel ve yan anlamlarını içerecek biçimde yapılmalıdır.

7. (I) Bu yayınevi bir süredir kendi olanakları içinde, sessiz sedasız, değerli ürünler ortaya koyuyor. (II) Kırkı aşkın kitap çıkaran bu yayınevinin dikkati çeken bir özelliği çok iyi kitaplar seçmesi. (III) Bunlar kimsenin aklına gelmeyen, titizlikle araştırılıp bulunmuş kitaplar. (IV) Ayrıca bu yayınevi, kitapların basımına özen gösteriyor; çevirilerin düzgün ve doğru olmasına dikkat ediyor. (V) Her kitabın sonuna, yazar ve yapıt adlarını gösteren bir dizin ve kaynakça ekliyor. (VI) Bu özelliklerin hepsi nitelikli bir baskı ile bu luşturduğunda ortaya iyi kitaplar çıkıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde kişisel düşüncelere yer verilmemiştir?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “eleştiri” söz konusu değildir?**

- A) Kitap okunduğunda, yazarının, ne yazacağı uzun uzadıya ölçüp biçen, bunları bir tartımdan geçiren, düzene koyan sanatçılardan olmadığı anlaşıyor.
- B) Gençlik yıllarında çeşitli dergi ve gazetelerde yazdığı yazıları derleyip bunları yazılış tarihlerine göre sıralayarak kitap haline getiriyor.
- C) Konusunu günlük yaşamdan almasına karşın, kullandığı dil ve anlatımındaki pürüzler yüzünden, söyledikleri gereği gibi anlaşılmıyor.
- D) Yüzeysel bilgilere dayanarak yaptığı ruhbilimsel çözümlemeler, yapıtın dokusu içinde belirli bir işlev taşıyor.
- E) Çizmeye çalıştığı tarihsel ortamı ayrıntılarıyla yansıtamayışı, yapıtının inandırıcılığını büyük ölçüde azaltıyor.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde üslupla ilgili bir özelliğe değinilmemiştir?

- A) Sağlam bir roman tekniğinin yanı sıra canlı, en az sözcükle çok şey anlatmayı amaçlayan, yoğun bir anlatımı vardı.
- B) Şiirlerindeki, okurun değişik duygularını etkileyen imgeleri, sıradan sözcüklere yeni anlamlar yükleyerek oluştururdu.
- C) Yapıtlarındaki karakterler, halk arasından seçilmiş, zengin bir duygu dünyası olmayan, tek boyutlu kişilerdi.
- D) Şiirlerini oluştururken sözcükleri, ses, anlam ve çağrışım yönünden sıkı bir değerlendirmeden geçirerek kullanırdı.
- E) Betimlemelerinde gözlem gücü ağır basar, özenli ve coşkulu bir söyleyişten özellikle kaçınırdı.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen bağ-fiil, ötekilerden farklı bir sorunun yanıtıdır?

- A) Düşüncelerini hiç çekinmeden söylerdi.
- B) Soruları bütün yönleriyle düşünerek yanıtlıyordu.
- C) Sınavdan hemen sonra güle oynaya evine gitti.
- D) İş zamanında bitirmek için ölesiye çabalıyordu.
- E) Bence o, buraya geleli çok değişti.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcük, ilgi adılından (ilgi zamirinden) sonra yaklaşıma durumu eki almıştır?

- A) Masadakilerden yalnızca birini al.
- B) Bugünkünü ötekilerden daha çok beğendim.
- C) Benimkinin sayfalarında renkli resimler var.
- D) Bu da her yönüyle seninkine benziyor.
- E) Bizimkinde hiçbir eksiklik yok.

12. Deniz arkeologlarının Sinop kıyılarında bulduğu batık kent (I) yörenin binlerce yıllık bir yerleşim yeri olduğunu (II) değişik yönleriyle (III) inandırıcı bir biçimde (IV) kanıtlıyor (V).

Yukarıdaki cümlede, hangi numaralar arasında kalan öge cümlelerin nesnesidir?

- A) I. ile II. B) I. ile III. C) II. ile IV.
- D) III. ile IV. E) IV. ile V.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, öğelere ayırmada yanlıslık yapılmıştır?

- A) Anılardan ve kişisel izlenimlerden yola çıkarak oluşturduğu öyküler / oldukça / beğenilmişti.
- B) İnsan ilişkilerindeki çelişkileri iyi gözlemlemiş ve doğru yansıtmış olması / oyunların içeriksel düzeyini / yükseltiyor.
- C) Bugün kimi genç romancılarımız / yapıtlarını / yazmaya başlamadan önce / seslenecekleri okur kitlesinin / düzeyini / düşünüyorlar.
- D) Bu dergide / kültürel çalışmalara öncelik verileceği / belirtildi.
- E) Bu yazar / roman üzerine söylediklerini / kendi yapıtlarında / uyguladı.

Diğer sayfaya geçiniz.

14. Dünyanın en tanınmış orkestralarından biri olan bu grup, 18. yüzyıl bestecilerinin yapıtlarını yorumluyor; ayrıca, unutulmuş veya az tanınan bestecilerin yapıtlarını buluyor ve seslendiriyor.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) İşaret sıfatı vardır.
- B) Sıfat-fiiller kullanılmıştır.
- C) Zarf tümleci yoktur.
- D) Türemiş sözcükler kullanılmıştır.
- E) Yüklemler bileşik zamanlıdır.

15. Renk renk çiçeklerle kaplı yaylaları ve ahşap evlerden oluşan dağ köyleriyle Yalnızçam, büyük şehirden kaçmak isteyenler için bulunmaz bir yer.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Birden çok sıfat tamlaması vardır.
- B) Bağlaç vardır.
- C) Birleşik ad kullanılmıştır.
- D) Basit yapılı bir fiil cümlesidir.
- E) İlgeç tümleçleri vardır.

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Baş başa vermiş, çocukların sorunlarından söz ediyorlardı.
- B) İnsanımızın belirleyici özelliklerinden biri de konuk severliğidir.
- C) Romandaki kişilerin, tipik İç Anadolu insanının özelliklerini taşıdığını söyledi.
- D) Doğu felsefesiyle ilgili hemen her kitabı okurdu.
- E) Televizyondaki kültür ve sanat programlarını sürekli izlerdi.

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Bize hep: "İyi bir kitap okuru olmakla övününüz." derdi.
- B) "Bugünlerde işlerimiz iyi." diyerek ellerini ovuşturdu.
- C) "O zamanlar buğdaylarımız bu değirmende övütülürdü." diye söze başladı.
- D) Öğrencilerine her zaman dürüst olmayı öğütlerdi.
- E) Doktor, anneme: "Günde üç öğün yemek yiyin." dedi.

18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, ayrıca gösterilen yere iki nokta (:) konulmalıdır?

- A) Öyle bir olay ki () eksiklerimizi, yetersizliklerimizi açıkça gösteriyor.
- B) İletişimde ölçüsüzlük dediğimiz şey () sanat haberlerinde olduğu gibi spor haberlerinde de kendini göstermiştir.
- C) Yöneticilere düşen görevlerden biri de () öğrenciler arasındaki üstün yetenekli gençleri bulup yönlendirmektir.
- D) Son günlerde yaşananlar, yöneticilerimize çok şey öğretmiştir () Bunlardan biri gerçekleşmemiş beklentilerimizin üzüntüsüdür.
- E) Bu tartışma onun şu iki yönünü açığa çıkarmıştır () Eleştirilere karşı hoşgörüsüz olma ve duygularını denetleyememe.

19. Assos'u Assos yapan o muhteşem gün batımı () En güzel () iskeleden ya da Athena Tapınağı'ndan görülebilen bu değişim () izleyenleri derin düşüncelere yöneltiyor () Antik çağın en büyük düşünürlerinden Aristoteles () ilk felsefe okulunu boşuna burada kurmamış demek ki!

Bu parçada ayraçlarla belirtilen yerlere aşağıdaki-lerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (.) (;) (.) (.) (:) B) (...) (;) (:) (.) (;)
- C) (...) (.) (.) (.) (.) D) (.) (.) (;) (...) (.)
- E) (.) (.) (:) (.) (.)

Diğer sayfaya geçiniz.

20. Tarihte bu uluslar, öteki ulusların arasına kaynaşmışlardır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerin hangisiyle giderilebilir?

- A) "Tarihte" yerine "Tarih boyunca" sözü getirilmeli
- B) "uluslar" yerine "devletler" sözcüğü getirilmeli
- C) "bu" sözcüğü atılmalı
- D) "ulusların arasına" yerine "uluslarla" sözcüğü getirilmeli
- E) "öteki" sözcüğü atılmalı

21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yapıtlarındaki kişilerin, kendi aralarında didişmeleri, eğlenceleri, oynanan oyunları kasaba yaşamı hakkında ipuçları veriyorlardı.
- B) Güldürü öğelerine bolca yer verdiği ilk dönem romanlarıyla geniş bir okur kitlesine ulaşmıştı.
- C) Güç koşullar altında yaşayan insanların sorunlarını toplumsal açıdan ele almış, dönemin ahlak anlayışını yansıtmıştı.
- D) Bu dergiyi okumaya başladıktan sonra edebiyata ve tarihe duyduğu ilgi artmıştı.
- E) Türkçenin inceliklerinden yararlanarak yaptığı çevirilerle dilimize elliye yakın yapıt kazandırmıştı.

22. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu çarşının en eski, en tanınmış esnafı benim.
- B) Bu kitabında yazar, başkalarından duyduklarını değil, yalnızca gördüklerini anlatıyor.
- C) Yetersiz kalan ilgi yoksunluğundan bu sanat unutulmuş.
- D) Bu aileden birçok çalışkan ve başarılı insan çıkmış.
- E) Bu kitabı okursan, bilmediklerini öğrenir, unuttuklarını anımsarsın.

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Zarftan bir mektup, bir de fotoğraf çıktı.
- B) Ondan böyle bir yalanlama olayı beklemiyordum.
- C) Kendimi bildim bileli bu mahallede, bu evde oturuyoruz.
- D) Toplantımıza katılarak bizlere destek olan dostlarımıza yürekten teşekkür ederiz.
- E) Evimize taşındık, yavaş yavaş yerleşmeye çalışıyoruz.

24. Çok çalıştığımız için başarı grafiğimiz ister istemez yükseliyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Yüklemin şimdiki zamanlı olmasından
- B) Yanlış ilgeç kullanılmasından
- C) Ad tamlamasının yanlış kurulmasından
- D) Gereksiz zarf tümleci kullanılmasından
- E) Yüklemin üçüncü tekil kişili olmasından

25. Yaklaşık otuz beş yıl öncesine kadar kimsenin ondan haberi yoktu. Kayıp bir kent değildi. Unutulmuştu yalnızca. Sırtını yasladığı dağın dik yamaçlarında, toprak altında bulunan bu kentten, Avrupalı gezginler bir iki satır da olsa söz etmişlerdi. 19. yüzyılda yapılan bilimsel bir yüzey araştırmasında da kimliği belirlenmişti. Ama bu silik izlerin peşine pek kimse düşmedi. Uzun aralıklarla gerçekleştirilen bir iki ziyaret, gözlem... Sonrası derin bir sessizlik... Ta ki 1970 yılında yeniden keşfedilene dek.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

- A) Öykülemeye
- B) Kişileştirmeye
- C) Eksiltili cümlelere
- D) Nesnel verilere
- E) Abartmaya

26. Yüzümü usulca göğe yasladım. Gözlerimde kanat çırpıyor martılar. Bulut bulut parçalanmış gökyüzünü seyrederim. Bulutlar mı üstümüze koşuyor, yoksa ben mi bulutların altındayım, bir türlü kestiremiyorum. Saklambaç oynarcasına bir görünüp bir kaybolan güneş de alıp götürüyor beni düş dünyamın derinliklerine.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Sözcükleri gerçek anlamlarının dışında kullanma
- B) Karşılaştırmalar yapma
- C) Benzetmeye başvurma
- D) Betimleyici öğelerden yararlanma
- E) Anlatıcının duygusal etkilenmesini yansıtırma

27. Dil, insanların düşündüklerini, duyduklarını bildirmek için kullandıkları, sözcükler ve işaretlerden oluşan bir anlaşma aracıdır. Ancak, herhangi bir araç değildir. Bir ulusun kimliğini belirleyen, duygu ve düşünce dünyasını besleyen en önemli etkidir. Aynı zamanda ulusal kimliği yansıtan bir ayna gibidir. Bu ayna kirlenirse toplumsal varlığımız da kirlenir. İşte bu gerçeklerden yola çıkarak bütün ülkede anadili bilincini ve duyarlılığını besleyip geliştirme çabası içinde olmalıyız. Çünkü bir dili yozlaşmaktan, bozulmaktan kurtaracak güç, yasalar ve yasaklamalar değil; o dili konuşan toplumun dil bilinci ve duyarlılığıdır.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Örneklerden yararlanılmıştır.
- B) Dilin önemi ve işlevi vurgulanmıştır.
- C) Okuyanı yönlendiren bir hava taşımaktadır.
- D) Tanımlamaya yer verilmiştir.
- E) Yargılardan biri benzetmeyle somutlaştırılmıştır.

28. Hiçbir oyuncu, tıpatıp birbirine benzemez. Her oyuncunun sinemaya, ekrana kattığı başka bir şey vardır. Konuşması, bakışı, hareketleri ayrı özellikler taşır. Bu yüzden, ben sadece şanslı olduğumu düşünüyorum.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı olabilir?

- A) Sizi başarılı kılan etkenler nelerdir?
- B) Kendinizi geliştirme ve yenileme yönünden hangi yollara başvuruyorsunuz?
- C) Bugünkü konumunuza gelinceye değin ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
- D) Bu role seçilmenizden nedeni başkalarından farklı olmanız mı?
- E) Sizce kişiyi yaratıcı kılan koşullar nelerdir?

29. En güzel konuları berbat eden ressamın olduğu gibi en sıradan konulardan şaheser yaratan ressamın da vardır. Cézanne gibi, iki elmayı masaya koyar, resmi yaptıktan sonra kübizmin temelini atmış olursunuz. Onun için Rafael: "İyi çizilmiş bir limon resmi, kötü çizilmiş bir kadın resminden her zaman güzeldir." der. Ben, konularına bu açıdan bakarım. Bir resmin değeri, ne konusuyla ne de yansıttığı gerçeklerle ölçülemez.

Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı olabilir?

- A) Resimlerinin konularını nasıl seçiyorsunuz?
- B) Bir resmin boyutuyla değeri arasında nasıl bir ilişki kurulabilir?
- C) Resim sanatında hangi yollarla ün kazanılabilir?
- D) Resim sanatındaki akımlar üzerine düşünceleriniz nelerdir?
- E) Size göre, resimde konunun önemi nedir?

30. Dilleri, zengin, yoksul, eksikli, yetkin gibi sözcüklerle nitelendirmek bilimsel gerçeklerle bağdaşmaz. Her dil, olayları, durumları, varlıkları, evreni, kendince adlandırıp yansıtır. Bir başka deyişle, o dili kullanan toplumun yaşama biçimiyle ilgilidir bu. Örneğin, Türkçede dört ayrı sözcükle anlatılan “baldız, elti, görümce, yenge” için, İngilizcede yalnızca “sister-in-law”, Almancada ise “Schwägerin” karşılıkları vardır. Bunun gibi Türkçede “kayınbirader, enişte, bacanak” ilişkisi, İngilizcede “brother-in-law”, Almancada ise “Schwager” sözcüğüyle belirtilir. ----.

Bu parça düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) Böyle olduğu için, Türkçe işlenmiş, gelişmiş kültür dili sayılan bu dillerden daha zengindir diyebiliriz
- B) Bu durumda Türkçenin insanoğlunun acılarını, tutkularını, düşlerini doğadaki varlıklardan yararlanarak anlatan, olanakları geniş bir dil olduğu görülür
- C) Bu bize, olsa olsa Türk toplumunda aile ve akrabalık ilişkilerinin ayrıntılı olarak yer aldığını, bunun da söz varlığımıza yansıdığını gösterir
- D) Oysa Türkçede bir nesne ya da varlığı anlatabilmek için doğadaki bir başka nesne ya da varlıktan yararlanma söz konusudur
- E) Daha doğrusu, “İstenirse Türkçeyle anlatılamayacak hiçbir kavram yoktur.” düşüncesini yaygınlaştırmak gerekir

31. Bilmiyorum eski dergileri gözden geçiriyor musun? Bunların kimilerinde, okurlara özel bir sayfa ayrılırdı. Bu sayfada, dergiye gelen mektuplardan parçalar yer alırdı. Bunların büyük bölümünde, şimdi senin yönelttiğin türden sorular ve yakındığına benzer sorunlar dile getirilirdi. ----. Dün de böyleydi, yarın da böyle olacak belki.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Sana önerim, kendi sorunlarını kendin çözmen-dir
- B) Dergilerin yanlış bir tutumudur bu
- C) Şiir yazmayı sürdürürsen, zamanla bu türden sorulara cevaplar bulabilirsin
- D) Diyeceğim o ki gerçekte yeni bir durum değil bu
- E) Bence her durum, ötekenden farklı özellikler taşır

32. Anlatımı güzelleştiren ya da çirkinleştiren etkenler çok yönlüdür. Dil konusunda çalışma yapanlar ayrı ayrı adlar altında ele alırlar bu etkenleri. ----. Doğrudur da. Çünkü duygu, düşünce, olay ve olguları sözcüklere dökmedir anlatım. Anlatımın gücü, sözcüklerin kullanımında, onların birbirleriyle oluşturduğu bağıntılardadır.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Bununla birlikte, yazınsal söylemle bilgilendirme amaçlı söylemin farklı olduğunu bilirler
- B) Dilin sunduğu olanaklardan yararlanarak değişik cümle türlerine başvururlar
- C) Ne var ki bunlardan her birinin eninde sonunda gelip sözcüklerin seçimine ve kullanımına dayandığını vurgularlar
- D) Sözelimi, görüntüler yaratacak, daha doğrusu düşünsel resimler oluşturacak sözcükler seçerler
- E) Sözcüklerin, kişilerin deneyim ve yaşantısına göre değişen anlamlarına çağrışımsal anlam derler

33. Hayata bakış açım değişmişti. Doğum tarihime göre 34 yaşındaydım. Ama yaşama sevincim çoktan sönüp gitmişti. Coşkun, neşeli olabildiğim günleri, uzak bir hayal gibi hatırlıyordum. Yazarlığım da annemin hastalığından çok şey kaptı; hepsi de acı şeyler.

Böyle konuşan bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Mutluluğu hep gelecekte aramıştır.
- B) Yaşadıklarının etkisiyle kötümser bir insan olmuştur.
- C) Geçmişin güzel günleri artık ona mutsuzluk vermektedir.
- D) Acılar, onu başkalarına karşı katılaştırmıştır.
- E) Çektiği sıkıntılar, onu bir sanatçı olmaya yöneltmiştir.

34. Bir kimse arada bir, "Bizim zamanımızda..." diye söze başlayıp yakınıyor ya da eski günleri arıyorsa anlayın ki çağdışı kalmıştır. Baba, çocuğunu anlayamadığından; yaşlı, gencin ya da genç kafalı yaşının davranışlarını beğenmediğinden mi söz ediyor, "Bizim zamanımızda böyle değildi." kanıtına umutsuzca da olsa dört elle mi sarılıyor; bilin ki bunların söyleyecek bir sözü yoktur artık bugün için. Zaman, böyle konuşanları aşmış, tüketmiştir.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamın her dönemini tat alarak geçirmek gerektiği
- B) Güzellik anlayışının insandan insana değiştiği
- C) Mutsuz insanların, geçmişin güzel olduğunu söyleyerek avundukları
- D) İçinde yaşadığı toplumun gerisinde kalanları uyarmak gerektiği
- E) Toplumsal değişim ve gelişmelere ayak uyduramayanların geçmişe sığındıkları

35. Babalarla çocukların birbirini anlayamadığı kimi dönemler vardır. Böyle bir dönemden ben de geçtim. Bugün artık hayatta olmayan babamla ilişkilerim, yaşamımdaki en büyük üzüntülerden biridir. Çünkü o zamanlar, dünya görüşüyle benim karşımda yer almıştı; ama hiçbir zaman beni reddetmedi; tersine anlamaya çalıştı. Bense onun o görüşte olmasını kabul edemedim.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilirse konuşan kişinin "pişman" olduğu anlaşılır?

- A) Aslında, farklı düşünse de hoşgörülü olabilirmiş insan.
- B) Bunda çevrem de etkili olduğunu anladım.
- C) Babamın öyle biri olması, beni ondan uzaklaştırıyordu.
- D) Çünkü ben gençtim ve doğruları yalnız ben görebiliyordum.
- E) Her sorunun, kendine özgü bir çözümü vardır.

36. Çocukları okumaktan soğutan bir neden de öğretici olmayı her şeyin başında tutmamızdır. Ders vermeyen, hem de bunu açık seçik yapmayan hiçbir yazınsal yaratı, anadili öğretiminde yer almaz; çünkü yazıların seçiminde, işlenişinde temel ölçüt ders vericiliğidir. Bir yazı, bir şiir ne denli güzel, renkli bir yaşantı birikimiyle yüklü olursa olsun ders vermiyorsa hiç değeri yoktur. Oysa bu konuda Goethe şöyle der: "Yalnızca ders vermekle kalan, duygu dünyasının sınırlarını genişletmede hiçbir katkısı olmayan kitaplardan nefret ederim."

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadili öğretimi, çocukta okuma alışkanlığı geliştirme amacından yoksun olmamalıdır.
- B) Okuma-yazma becerisini sürekli kullanmayan kişi, dış dünyaya kapalı kalacaktır.
- C) Öğrencilere okutulacak yazılar, onların yetişme ortamları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.
- D) Çocuklara okumayı sevdirmek için, öğretici nitelikli kitaplarda da onların iç dünyalarını zenginleştirici özellikler bulunmalıdır.
- E) Değişik yazı türleriyle sık sık karşılaşmayan çocuklar, tembel, edilgen bir kafa yapısına sahip olurlar.

37. Sağlık personelinin, bilimsel verilere dayalı tanımlar koymasının yanında, kendi düşüncelerini halka tam olarak anlatabilmesi için sağlıklı ilgili kavramların yerel karşılıklarını bilmesinde zorunluluk vardır. Halkın kullandığı sözcük ve deyimleri bilmek, yalnızca onlarla anlaşmaya değil; onların düşüncelerini, inanışlarını, değer yargılarını, kısaca kültürlerini anlamaya da yardım eder. Kültürel özellikleri dikkate almayan bir sağlık hizmeti verimli bir biçimde gerçekleştirilemez.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sağlık personeli çok yönlü bir eğitimden geçirilmelidir.
- B) Tıpla ilgili deyim ve kavramları yerli yerinde kullanan sağlık personeli daha başarılı olmaktadır.
- C) Sağlık hizmetlerinde başarılı olabilmek için halkla birlikte çalışmak gerekir.
- D) Halka sağlık hizmetleri sunulurken kişilerin farklı özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- E) Sağlık hizmetlerinde, çağdaş tıp anlayışının yanı sıra doktor ve hasta iletişiminin kurulmuş olması da önemlidir.

Diğer sayfaya geçiniz.

38. İnsanı insana anlatmak, başlıca kaygısıdır sanatın. Çağlar boyunca, sözle olsun, renkle, ezgiyle olsun, tüm sanat ürünleriyle insanın iç ve dış evreni yansıtılmak istenmiştir. Duygular, tutkular, düşler, düşünceler değişik biçimlerde ele alınmış, işlenmiştir. İşleyiş, ele alış biçimleri sanatçıdan sanatçıya, çağdan çağa değişse de amaç aynı kalmıştır: İnsanı insana anlatmak... Bir bakıma sanatın işlevindeki soyluluk da bu amaçtan doğar. Yaşamın tatlanması, çirkinliklerden arınması, insanın insanı anlamasına bağlı değil midir? Mutsuzluklar, uyumsuzluklar hep insanın insanı anlamamasından kaynaklanmaz mı?

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duygu ve düşüncelerin anlatımı çeşitli sanat dallarına göre farklılık gösterir.
- B) Sanat ürünleri, bireylerin birbirine yaklaşmasını, yaşamın güzelliklerini sezmesini ve algılamasını sağlar.
- C) Sanatın etki gücü, her şeyden önce yaşamı olduğu gibi yansıtmaktan ileri gelir.
- D) Sanatsal yaratıların yaygınlaşıp gelişmesiyle yaşam koşulları arasında sıkı bir etkileşim vardır.
- E) Aynı konuyu işleyen iki sanatçının konuya bakış açıları, konuyu işleyiş yöntemleri birbirinden farklı özellikler gösterebilir.

39. Gerçekte “doğru” diye bellediğimiz düşüncelerin bir bölümü, yinelenen yinelenen bu niteliğin yüklendiği yanırlardır. Tek yönlü, yüzeysel gözlemlerin, yanırların ürünüdür bunlar. Diyelim ki yıllarca önce bir eleştirmen ya da yazın tarihçisi bir değerlendirmeye yapmış; kimi belirlemelere gitmiş bir yapıt üzerinde. Ardından gelenler de onun söylediklerini bir tartımdan geçirmeden benimseyip yinelemişler. Böylece yapıtlar ve yazarlar üzerinde basmakalıp, üç aşağı beş yukarı “aslının aynı” diyebileceğimiz etiket yapıtları oluşturulmuştur.

Bu parçada eleştirilen yaklaşım aşağıdakilerden özellikle hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Kişiden kişiye değiştiği için doğru olup olmadığı her zaman tartışılan
- B) Yazın adamlarınca öne sürülmemiş, belirli ölçütlerle uygun olup olmadığı bilinmeyen
- C) Dar bir bakış açısıyla, derinliğine inilmeden oluşturulmuş, yanlış algılamaların tekrarına dayalı
- D) Çok tekrarlandığı için herkesçe bilinen, özgünlüğü kalmamış
- E) Daha önce ortaya konmuş, sonradan değiştirilmesi için herhangi bir neden olmayan

40. Halk için yazdığını söyleyen Ahmet Mithat'ın okuyucusu, gazete okuyan, belli bir aydın kesimdir. Çok sonraları, okurları düşündürmeyen, yaşamsal ve düşünsel bir değer taşımayan sıradan olayları anlatan kimi yazarlar bu tutumu değiştirmiştir. Onlar, ortaya koydukları ürünlerle halka yönelerek mahalle aralarında insanları roman okur duruma getirmişlerdir. Fakat mahalle aralarında bir A. Hamdi Tanpınar'ın ya da bir A. Şinasi Hisar'ın yazdığı, yazınsal değeri yüksek yapıtlar okunmamıştır.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nitelikli romanlardan tat alan okurların azlığı
- B) Bir romanın sanatsal değerinin, onun, değişik düzeylerdeki okurlarca sevilmesine bağlı olduğu
- C) Serüven ögesi ağır basan romanların çok okunduğu
- D) Ahmet Mithat'ın romancılıktaki yüzeyselliği
- E) Romanların, okurların düzeyine göre türlere ayrıldığı

41. Peyami Safa'yla Halide Edip Adıvar'ı karşılaştıran bir eleştirmenimiz şöyle diyor: Matmazel Noraliya'nın Koltuğu da Sinekli Bakkal gibi, mistik bir dünya görüşünün savunulduğu bir romandır. Ancak, Adıvar, klasik roman tekniğini kullanırken Peyami Safa, XIX. yy. sonlarında beliren yeni bir roman tekniğiyle yazar. Bu yeni roman anlayışında, anlatım tekniğinin ve bakış açısının önemi büyüktür. Çünkü modern diyebileceğimiz romancılara göre, geleneksel romanla yeni roman arasındaki önemli fark, geleneksel romanın “anlatma” yöntemine, ötekine “gösterme” yöntemine ağırlık vermesidir. Gösterme yönteminde yazar, anlatma yönteminin aksine anlatıcı olarak aradan çekilir; anlatmanın yerini yaşatma alır. Böylelikle roman, okuyucuyu olayların içine taşıyan, etkili ve gerçekçi bir nitelik kazanır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılabilir?

- A) Halide Edip Adıvar'ın romanları, Peyami Safa'ninkilerden daha başarılıdır.
- B) Anlatma yöntemiyle oluşturulan romanlarda olaylar yazarın bakış açısından verilir.
- C) Türk romanında en başarılı dönem XIX. yy. sonlarıdır.
- D) Romanın, okuru etkileme gücü, onun dil ve anlatımına bağlıdır.
- E) Roman, sanatsal değerini romancının kişiliğinden alır.

Diğer sayfaya geçiniz.

42. Nasrettin Hoca, fıkralarından da anlaşılacağı üzere sevecen, hoşgörölü, akıllı, hazırcevap bir insandır. Her zaman, haksızlığa uğrayanların yanında yer almış, yaşamın ağır yükleri altında ezilenleri bir gülcükle rahatlatmıştır. Nasrettin Hoca fıkraları didaktiktir. Çoğu kısadır. Bazen girişte yer ve zaman belirtilir, kişiler tanıtılır; ikinci bölümde Hoca'ya bir şey söylenir ve sonunda onun bizi güldüren ama aynı zamanda düşündürten cevabı beklenir. O son cümle, birçok defa atasözüne ya da deyme dönüşüvermiştir. Hoca'nın çok geniş bir coğrafyada başka başka uluslarca benimsenmiş olmasını da fıkralarındaki bu özelliklere bağlayabiliriz.

Bu parçada Nasrettin Hoca ve fıkralarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ününün yalnızca Anadolu'yla sınırlı kalmadığına
- B) İnsanı düşünmeye yönelten komik öğeler içerdiğine
- C) Öğretici nitelikler taşıdığına
- D) Kimi sözlerinin kalıplaşarak halka mal olduğuna
- E) Birçok tarihi kişiye yer verildiğine

43. Babam yeni bir roman yazmaya başlamışsa, gözü hiçbir şeyi görmezdi. O andan itibaren yeni dünyası o roman olurdu. Bizler de annemizin uyarısıyla evde çıt çıkarmadan otururduk. İki katlı ahşap evde, saatlerce, daktilo tuşlarının çıkardığı ses duyulurdu. Babam romanını bitirdikten sonra onu ev halkına okumayı alışkanlık haline getirmişti. İlk tepkileri bizlerden almayı çok severdi. Yayıttıktan sonra son kontrollerini yapar, sabahın erken saatinde evden çıkardı. Romanı herhangi bir yayınevine satmış, para almışsa, bu, ev halkı için sevinç kaynağı olurdu. Babam eli kolu dolu gelir, mutfağın yüzü gülerdi. Birikmiş üç beş aylık ev kirası yatırılırdı. Bu bolluk dönemi uzun sürmez, kısa bir süre sonra yeniden sağa sola borçlanılırdı.

Bu parçada sözü edilen romancıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çevresindekilerin değerlendirmelerine önem vermektedir.
- B) Roman yazma sürecinde her şeyle bağını koparmaktadır.
- C) Romanlardan kazandığı parayı ailesi için harcamaktadır.
- D) Romancılığı, babalık duyarlılığını engellemektedir.
- E) Sık sık ekonomik sıkıntı içine düşmektedir.

44. Yazarlığın da ozanlığın da baş koşulu dille içli dışlı olmaktır. Kolay bir iş değildir bu. Bir yandan kendimiz sürekli denemeler yapacağız, bir yandan da dilimizde yaratılmış ürünleri eksiksiz izleyeceğiz. Bana öyle geliyor ki senin baş eksikğin bu: Düzyazısal ve şiirsel ürünleri yeterince izleyip irdelememek. Doğa-
tan şiir söyleme dönemi çoktan kapandı. Kendi yönelimlerini, yerini belirleyebilmen için Türkçenin şiir haritasını tüm bölgeleriyle tanıman gerekir her şeyden önce. Bunu yaptığın gün, dergilerin kapısının sana açıldığını göreceksin. Ya da bilmem kaçınıcı dereceden bir ozan olmaksansa, iyi bir şiir okuru olmayı yeğleyeceksin. Ne dersin?

Bu parçada konuşan kişinin, karşısındakine önerdikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Deneyimli ozanların yaptıklarının dışına çıkmaması
- B) Şairlikle okurluk arasında bir seçim yapması
- C) Değişik türde yazınsal ürünleri okuyup incelemesi
- D) İçine doğduğu gibi şiir yazmaması
- E) Dilimizin olanaklarını bütün yönleriyle tanınması

45. Düşüncenin bulanıklıktan, başıboşluktan kurtulması, büyük ölçüde terimlere yaslandırılmasına bağlıdır. Konu alanı ne olursa olsun, belli bir alana yönelik ve yaklaşımın temelini terimler oluşturur. Bunun için de bir eleştirmenin, bilim adamının ya da araştırmacının olguları, olayları, durumları adlandırıp dizgeleştirmesi, terimlerle düşünmesini, terimlerle anlatmasını gerektirir. Terimlerin insan düşüncesine sunduğu olanaklar da burada ortaya çıkar. Olgular, olay ve durumlar, ister betimlensin, ister açıklansın, bunların kesin, aydınlık sınırlar içinde algılanmasında önemli bir işlevi vardır terimlerin. Terimlerle adlandırılmamış durum, olgu ve olayların kavranması, kişiden kişiye değişiklik gösterir.

Bu parçadan terimlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Düşüncenin sınırlandırılmasına, anlaşılmasına yardım eder.
- B) Değişik alanlara özgü bilgileri belirli bir düzen içerisinde yansıtır.
- C) Metinleri ayırıp türlelendirmede bir ölçüt olarak kullanılır.
- D) Anlatıma açıklık ve kolay kavranırlık kazandırır.
- E) Anlatılanların farklı biçimde anlaşılmasını önler.